SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

V. No. 59. JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, MARCH 29, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 29-го БЕРЕЗНЯ 1988 Ч. 59. РІК XCV

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ КЛЮБ ОБГОВОРЮВАВ ТИСЯЧОЛІТТЯ

Лондон (УПА). — Непотверджені звідомлення подають, що на зразок клюбів у Києві і Львові нові неурядові культурологічні клюби зформувалися в українських містах — в Одесі, Харкові, Дніпропетровську. Як противагу до неофіційного Культурологічного клюбу влада зорганізувала офіційний клюб з подібними цілями, який називає себе „Спадщина". Він був заснований у будинку Академії Наук УССР, а його перший мітинг відбувся 27-го січня. Уряд, явно заклопотаний зростаючою популярністю Українського культурологічного клюбу, недавно описав у „Радянській Україні" як, „в досить багатьох республіках", включно з Україною, пороблено старання, щоб під покришкою неформальних асоціяцій використовувати брак належної освіти молодих людей і заманювати їх у пастку націоналістичних фантазій".

24-го січня ц.р. секція філософії і теорії культури київського Культурологічного клюбу зорганізувала семінар на тему Тисячоліття святкувань Християнства в Україні. Валентин Матіяш, католик, і Лариса Лохвитська, православна, обоє виголосили теологічні промови. Учасники обговорювали лист архиєпископа Феодосія до М. Ґорбачова, в якому він просить повернути славній Печерський манастир Православній Церкві. Київський Культурологічний клюб приготовляє свою власну заяву в справі долі манастиря. Він також збирає підписи з неофіційною московською групою „Пам'ять", яка займається охороною історичних пам'яток.

Недавно клюб züактивізувався у збиранні підписів під проханням повернути тіло Василя Стуса, українського політв'язня, який помер у таборах у вересні 1986 року, на його рідну Україну.

Опублікували статистику вбивств в СССР

Москва. — В передачі совєтського радіо на англійській мові, мабуть перший раз, подали офіційну статистику вбивств, яка колись належала до категорії „державних таємниць" і тільки час від часу про це згадувалось, зокрема на закритих нарадах партійних клітин і, очевидно, міліції та КҐБ.

Закордонна служба совєтського радіопередавання повідомила, що минулого року в СССР було доконано понад 9,000 вбивств. Досі громадяни Совєтського Союзу майже нічого не знали про головні злочини і мусіли задовольнятися досить неясними поясненнями про „спад злочинства" на території СССР і запевненнями, що в „капіталістичних країнх світу злочини систематично зростають".

Подаючи до відома число жертв злочинного світу, совєтське радіо не забуло пригадати слухачам, що, наприклад, у З'єднаних Стейтах Америки ця цифра злочинів вища принаймні на одну третю. Радіоінформатори не подали на якій статистиці вони спирають свою інформацію про злочинства в ЗСА, бо, як каже кореспондент агентства Ассошієйтед Пресс, офіційна статистика ще не була опублікована в Америці.

В минулому році, підкреслює московське радіо, можна було спостерігати зменшення деяких родів злочинства в СССР. На думку відомого совєтського юриста І. Карпєца, це зменшення (тут знову ж не подається жадних циферних даних) можна пояснити інтенсивною камапнією міліції і прокуратури проти алькоголізму і наркотиків. На цю тему, каже згаданий юрист, появилось чимало закликів і статтй у совєтських газетах, у яких вказувалось на джерело злочинів.

При зміні законодавства і кримінальних кодексів буде поставлено окремий наголос на статті, на підставі яких карають в СССР головних злочинців, — заявляють совєтські інформатори.

В ПОЛЬЩІ СТВОРИВСЯ НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХОР

Джерзі Сиҭі, Н. Дж. — Як уже інформують з Польщі, там в Кошаліні, на Помор'ї створився недавно новий хор, зложений виключно з української молоді, який і прибрав назву „Хор української молоді".

Хор виступив із своїм першим концертом у лютому в Кошаліні у місцевій катедрі та дістав ентузіястичну рецензію в газеті „Ґлос Поможа" пера Казімєжа Розбіцкого. Рецензія має назву „Музикальність і пасія" і в ній автор уважає цей перший концерт" незвичайною подією". Хор, що нараховує 64 особи, складається з молодих людей віком 16-25 років. Рецензент зокрема підкреслює незвичайне захоплення хористів, яке виявляється в тому, що вони приїжджають на проби до Кошаліна з різних далеко віддалених місцевостей, щоб провести суботу-неділю на інтенсивних цілоденних пробах.

Ініціятором того хору був відомий український диригент і музиколог Ярослав Полянський, який, як рецензент підкреслює, був довголітнім диригентом хору „Журавлі". Це вже п'ятий хор зорганізований Я. Полянським від 1956 року, коли він провадив лемківський хор, і треба подивляти його ентузіязм та завзяття у підготовці все нових українських хорових одиниць. В новозаснованому хорі він має до помочі двох досвідчених диригентів з Музичної академії у Варшаві, звідкіля до хору також рекрутуються солісти.

„Хор української молоді" стоїть під особливою опікою пароха української католицької церкви в Кошаліні, який є рівночасно деканом, о. Володимира Пирчака. Він, як сказано в статті К. Розбіцкого, зорганізував своїх парафіян, які дають приміщення і прохарчування для всіх членів хору на час їхнього перебування на пробах в Кошаліні. Треба взяти до уваги, що члени хору це учні середніх шкіл і студенти університетів, тому можуть вони з'їжджатися лише на суботи-неділі. Від постання хору в 1987 році відбуто до концерту 30 проб і рецензент захоплений вислідом праці Я. Полянського та його помічників.

Хор, як і дівочий катедральний хор з Варшави, посвячується церковній музиці і перший концерт на закінчення Тижня Християнської Кульутури був посвячений тій музиці, як відзначення 1000-річчя Хрищення України. Як пише рецензент, хор співав найкращі твори української церковної музики Веделя, Бортнянського, Березовського та інших композиторів. Співав з великим захопленням, а рівночасно з великою дисципліною під чутливою рукою і серцем Я. Полянського, який веде хор надзвичайно, відчуваючи красу і характер музики".

Так пише К. Розбіцкі захоплений тим першим концертом та його диригентом і виконавцями. Єдиним неґативним моментом він уважає те, що захоплені , як він слухачі, не могли виявити вдячности хорові та диригентові оплесками тому, що парох катедри, де відбувався концерт не дозволив на аплявз. Тому рецензент висловлює надію, що вкоротці хор виступить в іншому місці і заохочує усіх, щоб пішли на цей концерт, змогли висловити оплесками своє захоплення і тим заохотити виконавців і диригента до дальшої так успішної мистецької праці.

На кінець стаття підкреслює, що „Хор української молоді" можна порівняти із

(Закінчення на стор. 4)

Проф. В. Маркусь доповідав в Оттаві

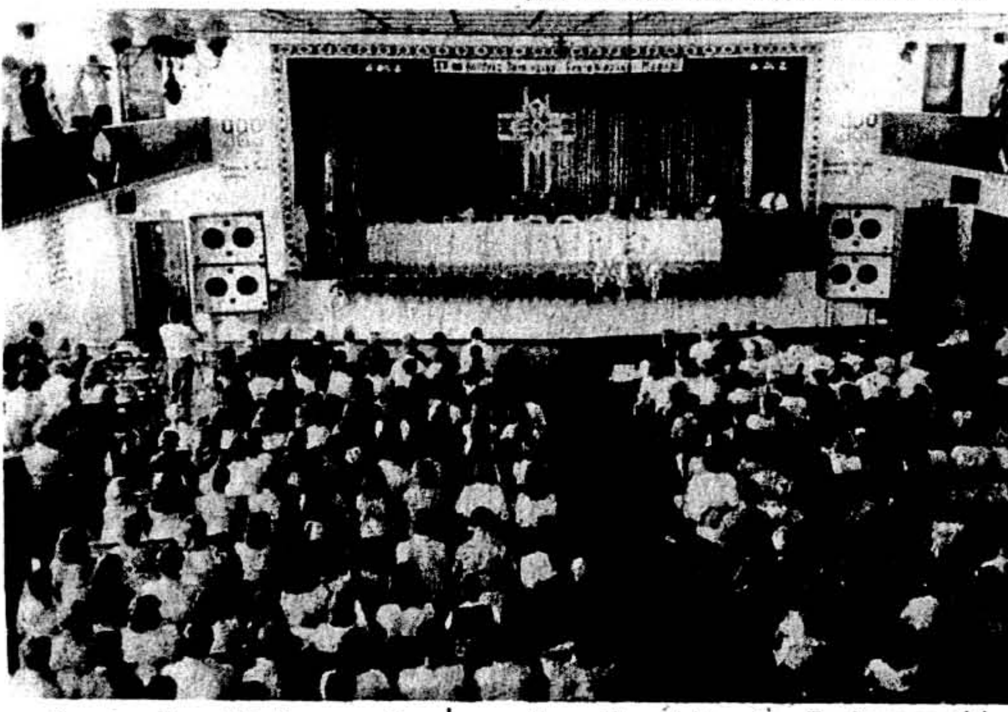
Оттава (С. Яворський). — У п'ятницю, 4-го березня ц.р., в Карлтонському університеті в Оттаві відбулася третя з черги меморіяльна лекція ім. Івана Франка. Ця лекція є спонзорована Товариством Українських Канадських Професіоналістів і Підприємців в Оттаві та місцевим Інститутом совєтських і східньоевропейських студій Карлтонського університету. Доповідачем цього року був проф. Василь Маркусь з Чикаго. Його представив професор політичних наук Карлтонського університету Богдан Боцюрків.

Темою доповіді проф. Маркуся було „Релігія і будовання нації в сучасній Україні". Ця тема була виняткoво актуальною з огляду на цьогорічні святкування Тисячоліття Християнства в Україні. Проф. Маркусь розказав про ліквідацію Української Православної Церкви в XVIII столітті та про цілковиту русифікацію цієї церкви, яка тривала аж до 1917 року. Відродження української національної свідомости в Східній Україні відбулося завдяки зусиллям української інтелігенції, а особливо завдяки українським поетам і письменникам у XIX столітті.

На західніх землях, тобто в Галичині, на Буковині і на Карпатській Україні, головну ролю у формуванні національної свідомости відіграла Українська Католицька Церква, а головно, її свідомі священики. Помимо того що серед греко-католицьких священиків в Галичині, а спеціяльно на Карпатській Україні, було багато москвофілів, в загальному більшість з них працювали над поширенням національної свідомости серед українського населення.

В залі було понад 100 присутніх, з них багато молоді, а доповідь була цікава і повчальна. Після доповіді було мале прийняття, на якому присутні мали нагоду особисто поговорити з доповідачем.

МОЛОДЬ ПРУДЕНТОПОЛІСУ ЗАПОЧАТКУВАЛА ЮВІЛЕЙНІ СВЯТКУВАННЯ 1000-ЛІТТЯ ХРИСТИЯНСТВА В УКРАЇНІ

У залі засідань XV Конгресу Українсько-Бразилійської Молоді в Прудентополісі.

Джерзі Сиҭі, Н. Дж. (О. М.). — Кожна українська громада у вільному світі прагне внести свій вклад у відзначення славної події нашої історії — Тисячоліття Християнства в Україні. Цій даті був присвячений XV Конґрес Українсько-Бразилійської Молоді, що став офіційним початком ювілейних святкувань у Бразилії. Конгрес відбувся 6-7-го лютого у Прудентополісі.

Для проведення цього форуму молоді Прудентополіс був вибраний не випадково . Адже тут проживає понад 35,000 українців, що становить 70 відсотків усього населення. Прудентополіс є найбільшим скупченням українців поза межами Батьківщини.

Конгрес відбувся у залі дому парафії церкви св. свщ. Йосафата, що нині є однією з найбільших українських католицьких парафій на еміграції. До матірної церкви св. Йосафата належить 45 церков. Понад 50 років тому тут засновано Малу Семінарію св. Йосафата оо. Василіян. Нині в ній навчається 120 учнів з цілої української Бразилії. В семінарії крім гімназії відкрито недавно гуманістичні трирічні студії, що мають державне значення. Це підтверджує, що Українська Католицька Церква у Бразилії є головним організатором усього суспільного життя

(Закінчення на стор. 4)

Совєтський уряд залякує вірменів

Москва. — Як уже інформовано, у вівторок, 22-го березня, Президія Верховної Ради СССР постановила залишити Нагірно-Карабахську область у складі Азербайджанської СССР.

26-го лютого генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Горбачов особисто пообіцяв, що претенсії вірменського народу будуть розглянуті у місячний термін. Лідери вірменських націоналістів обіцяли припинити масові виступи, попередивши, що вони відновляться 26-го березня на випадок неґативної відповіді уряду на вимогу приєднати Нагірний Карабах до Вірменії.

Совєтське пресове агентство ТАСС опублікувало урядовий комунікат, в якому є заклик до правоохоронних органів і місцевих властей прийняти запобіжні заходи, щоб у майбутньому не повторилися подібні заворушення. Як повідомляє московський кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Билл Келлер, горбачовське керівництво ясно дало зрозуміти, що не потерпить „анархічного свавілля".

Вірменські правозахисники повідомили телефонічно західніх кореспондентів, що військові гелікоптери роблять систематичні патрульні облети столиці Вірменії. За словами місцевого націоналіста Рафаеля Попояна, в середу увечорі на єреванській телевізії виступив міністер внутрішніх справ Вірменії, який закликав мешканців столиці залишатися вдома у суботу, 26-го березня.

„Дуже багато вірменів сумніваються, чи доцільно відновлювати демонстрації, — сказав Попоян. — Становище дуже напружене". В середу, 23-го березня, в Єревані відбулося кілька спонтанних зборів, однак влада не допустила скупчення демонстрантів на центральних площах і вулицях. Один з місцевих інформантів нараховав у вівторок 25 вантажних авт з вояками, що їхали до центра міста. З півгодинними інтервалами на єреванській телевізії виступали відомі діячі культури і вчені. В коротких заявах всі виступаючі закликали вірменів „гордитися досягнутими успіхами і не піддаватися на провокації".

У передачі єреванського радіо, записаній службою перехоплення британської корпорації Бі-Бі-Сі, Центральний Комітет комуністичної партії Вірменії попередив жителів Єревану, що їх вихід на вулиці 26-го березня може привести до непередбачених наслідків.

У СВІТІ

НАПРУЖЕНА СИТУАЦІЯ у Панамі триває. Ген. Антоніо Норієґа заявив, що він не уступить із свого посту, під тиском опозиції і Адміністрації президента Роналда Реґена. „Я не признаю жадного шантажу і не боюся залякування. В мене багато приятелів і велика частина населення стоїть по моєму боці", — заявив Норієґа групі кореспондентів. На його думку З'єднані Стейти Америки хочуть створити у Панамі систему подібну до своєї, але вони не питаються у панамців чи вони хочуть цього. Взагалі, кажуть політичні спостерігачі, Норієґа поводиться не як державний муж, а як звичайний бандит у відношенні до Президента ЗСА і його співробітників і членів власної опозиції. Вміжчасі в країні відбуваються страйки, крамниці і банки закриті, уряд не має навіть грошей для покриття найконечніших видатків. Поширюється також незадоволення серед армійських частин, платню якйм перший раз не виплатили у п'ятницю, 25-го березня. Це може стати початком небажаного для Норієґи звороту, — кажуть спостерігачі.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ ВІЙСЬКОВІ літаки знову атакували бази палестинців у південній частині Ливану. Ливанські засоби масової інформації повідомляють, що під час бомбардування загинуло дев'ять осіб, а кільканадцять були поранені. У цій акції брали участь шість джетових бомбардувальників, які кількома наворотами бомбили базу групи „Фатаг", яку очолює відомий терорист Абу Нідаль.

ПІДПИСАНИЙ МІЖ САНДІНІСТАМИ і керівниками контрас тимчасовий договір про 60-денне перемир'я викликало у Вашінґтоні мішану реакцію. Державний секретар Джордж Шулц заявив, що це, мовляв, „крок у правильному напрямку", але президент Роналд Реґен побоюється чи керівники контрас не пішли задалеко у своїх концесіях для сандіністів, яким Президент і його найближчі співробітники не довіряють тому, що вони перебувають під цілковитим впливом Москви і її політичних і військових дорадників. Несподівано для всіх до місцевості Сапоа, де відбувалися переговори, прибув сам президент Нікараґуа Даніель Ортеґа Сааведра і після підписання договору зустрівся з групою кореспондентів, яким заявив, що президент Р. Реґен повинен тепер відкрити цілком нову сторінку в американсько-нікараґуанській співпраці. Він обіцяв також звільнити з тюрем і таборів примусової праці майже усіх політичних в'язнів і закликав нікараґуанців повертатись на батьківщину.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ ВЛАСТІ НА окупованих арабських землях, зокрема на західньому березі ріки Йордан і у смузі Ґази, далі переводять масові арешти серед палестинських активістів і учасників демонстрацій. Ціллю цих масових арештів є зупинити демонстрації і привернути нормальний триб життя на згаданих землях. Західні пресові аґентства і кореспонденти інформують, що досі заарештовано приблизно 3,000 осіб, серед них 700 в останніх трьох днях минулого тижня. Політичні спостерігачі песимістично оцінюють ізраїльські заходи, бо досі навіть вбивства не зупинили палестинців від продовжування антиізраїльських акцій.

КОРЕСПОНДЕНТ ГАЗЕТИ „Вашінґтон Пост" Дейвид Ремнік повідомив з Москви, що там в скорому часі появляться спогади Євґенії Ґінзбурґ, покійної матері відомого російського письменника Васілія Аксьонова. Спогади Є. Ґінзбурґ були опубліковані на Заході у двох томах.

АҐЕНТСТВО АССОШІЄЙТЕД Пресс повідомило, що іранська делеґація демонстративно покинула конференцію мусулманських країн, яка проходила в Аммані, столиці Йорданії. „Ми були змушені покинути конференцію демонстративно, бо нас пригноблює те, що там відбувається", — заявили іранські делеґати, на думку яких конференція служить „тільки одній країні". Під цими словами вони мали на увазі Ірак. Розпочалося з вимоги, щоб Іран і Ірак прийняли резолюцію ООН, яка закликає обидві країни негайно припинити бої і розпочати переговори про замирення.

ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ МАЄ КЛОПОТИ З КАНДИДАТАМИ

Вашінґтон. — Керівники Демократичної партії ЗСА висловили здивування з причини великої перемоги негритянського проповідника і кандидата на президента Джессі Джексона, а рівночасно затурбовання передвиборчим станом, який витворився у зв'язку з цією перемогою.

Всі демократичні лідери, навіть Роберт С. Стравс, колишній керівник Демократичної партії, відмовились поставити прогнози, особливо перед передвиборами у таких великих стейтах, як Ню Йорк і Каліфорнія, хто буде найменований на конвенції на кандидата, хоч Дж. Джексон розпоряджатиме на Конвенції великою кількістю делеґатів, які можуть подиктувати демократичну листу і поставити свої вимоги не тільки до виборчої, але політичної та економічної програми, яку партія буде підтримувати в майбутньому.

Один з демократичних керівників договорився навіть до того, що існує можливість номінації Дж. Джексона, на президента, але поспішився додати, що в теперішній ситуації ледве чи негритянський кандидат отримає усі голоси навіть самих демократів. Така ситуація була б дуже незручною для Демократичної партії, бо властиво вона допомогла б республіканцям продовжити свою Адміністрацію в Білому Домі на чергових чотири, а може й більше років.

Пол Мейдлин, якого вважають одним з передових знавців передвиборчих тенденцій, заявив, що „Демократична партія знову опинилася в трудній ситуації, бо якщо Дж. Джексон матиме найбільшке голосів на конвенції, як конвенційні керівники можуть відмовитись від його номінації?" Але тут же він запитує: „Чи можемо ми його найменувати?"

Майкл Дукакіс, який здобув досі дуже поважне число делеґатів, надіється на передвибори в Коннектикат Ню Йорку і Каліфорнії. Але здобуття Дж. Джексоном 55 відсотків голосів в кокусах у Мишиґені внесло переполох і в табір Дукакіса. Співробітники Дукакіса роблять на скору руку деякі стратегічні й тактичні зміни для чергових передвиборів. Вони, як виглядає з різних заяв, беруть однак до уваги велику кількість прихильників Джексона в обидвох великих стейтах, Ню Йорку і Каліфорнії, а також сусідній стейт Ню Джерзі з поважною кількістю негритянських виборців. Також губернатор нюйоркського стейту Маріо Квомо заявив, що для нього перемога Джексона у Мишиґені не була несподіванкою і від тепер керівники Демократичної партії не можуть розглядати цієї перемоги легковажно, бо вона зовсім не була припадком.

Циферно демократичні кандидати у Мишиґені виглядають так: Дж. Джексон здобув 107,689 голосів (55 відсотків), М. Дукакіс — 55,337 (28 відсотків), Ричард Ґепгард — 24,995 (13 відсотків), Пол Саймон — 4,069 (2 відсотки) і Алберт Ґор — 4,818 (2 відсотки).

У зв'язку з такою неясністю кандидатура М. Квомо стала знову актуальною, але він все ще відмовляється навіть від почесної номінації, тобто до часу конвенції Демократичної партії. — кажуть спостерігачі.

В АМЕРИЦІ

ПОСАДНИК МІСТА ГОНОЛЮЛЮ, запропонував стейтовим законодавцям одобрити законопроєкт, який не дозволяв би закордонним покупцям набувати нерухомості у деяких частинах міста. Цей законопроєкт не включає вакаційні місцевості, ані індустріяльні частини, тільки мешканеві райони. Ця потреба виникла в наслідок упадку вартости доляра в протилежності до японського єна, й коли японці масово почали на Гаваях закуповувати нерухомості.

У РІДКІСНОМУ ВИЯВІ ЗГОДИ і братерськости в бюджетних справах, Палата Репрезентантів одобрила великою більшістю 1.1 трильйоновий бюджет на 1989 рік. Аналітики на Капітолі стверджують, що з дозою винахідливости і виразним бажанням виминути контроверсії в цьому виборчому році члени Палати Репрезентантів доконали „математичне чудо". Цей одобрений бюджет покриває обидві вимоги — межу витрат, на яку погодився Конгрес з Білим Домом, як й зменшення державного дефіциту, якого вимагає закон.

КОЛИШНЬОГО ПОСАДНИКА міста Сиракюзи Лі Александера засуджено на десять років ув'язнення за участь у хабарницькій змові на суму 1.5 міл. дол. Лі Александер на пості мейора був 16 років і дуже часто виступав як речник посадників міст ЗСА в 1970-их роках. Йому загрожувало ув'язнення до 30 років, але суддя Томас МекАвой пішов за пропозицією прокуратури, засуджуючи Александера на 10 років ув'язнення та звороту 100,000 дол. до скарбниці міста.

У ВАШІНҐТОНІ ПІДПОЛКОВНИК Олівер Норт, контр-адмірал Джан Пойндекстер та два торгівці зброєю наполягали на своїй невинності перед оскарженням у конспірації, крадежі та шахрайстві в Іран-контра афері. Дата судової розправи ще не є назначена, аля суддя Ґерґард Ґізел заявив, що він кожночасно готовий взятися за справу.

ОПИТИ „НЮ ЙОРК ТАЙМСУ" і телевізійної мережі Сі-Бі-Ес виявляють, що демократичні кандидати на президентську номінацію доганяють своїх політичних суперників республіканців. І так 1/5 виборців, які у 1984 році голосували за президентом Роналдом Реґеном в майбутньому будуть голосувати за демократичним кандидатом крім тих, що вже тоді голосували за демократів. Коли говорити в крайовому маштабі, то обидві партії діляться голосами майже по рівному.

СЕН. ДЖОЗЕФ БАЙДЕН, демократ з Делаверу, вийшов з лікарні у Вашінґтоні, жартуючи з кореспондентами та заявляючи, що почувається багато краще як виглядає. Сен. Байден перебував у військовому шпиталі ім. Валтера Ріда 11 днів, де хірурги вклали у його артерію інструмент, який непропускатиме сціпів крови до леґенів. Один сціп вдалось розрідити без жадних пошкоджень, але зроблено запобігаючі заходи.

В НАЙНОВІШИХ ОПИТАХ „Ню Йорк Таймсу" і телевізійної мережі Сі-Бі-Ес американці в переважаючій більшості не погоджуються з тим, щоби підполковника Олівера Норта помилувати перед судовим процесом. Одначе коли опитувано громадян про те, чи помилування є для нього допускаєме після судового розгляду, на якому його засудять, то думки громадян є поділені.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Кому потрібна візита Реґена у Москві?

У „Свободі" з 24-го березня ц.р. подано обширну вістку про те, що напереломі травня і червня цього року президент Реґен із своєю дружиною Ненсі перебуватимуть у Москві. Але на окремих пресових конференціях державного секретаря Джорджа Шулца і совєтського міністра закордонних справ Едуарда Шеварднадзе кожний з них говорив про „великі труднощі" дійти до порозуміння у справі редукції атомових ракет на далеку віддаль. Зокрема Шеварднадзе заявив, що порозуміння неможливе, поки ЗСА не виречуться пляну протиракетної зброї із космічного простору, так званої „зоряної війни". Виходить логічний запит і сумнів: навіщо було проголошувати на два місяці наперед цю подорож, коли підписання там проєктованого договору про редукцію ракет далекого засягу стоїть ще під великим знаком запиту?

Що відвідини американського Президента у Москві потрібні Міхаїлові Ґорбачову — то уцьому нема найменшого сумніву. Приїзд Реґена з відвідинами до Ґорбачова — це величезний моральний успіх Ґорбачова. Він доказує всім своїм опонентам з Політбюра і всім членам совєтського бюрократичного апарату, що він, генеральний секретар компартії СССР, має такий дипломатичний хист і таку повагу у міжнародному світі, що Президент З'єднаних Стейтів із своєю дружиною ревізитують його. Тому — буде підписаний новий договір чи не буде — для теперішнього кремлівського вождя — це велика подія, яку може — і буде — використовувати для крикливої пропаґанди.

Але навіщо ця подорож потрібна Роналдові Реґенові? Він назвав був раз Совєтський Союз „злющою імперією". Коли його на одній конфевій конференції запитали, як він може тепер так „сердечно" вітатися з лідером „злющої імперії", Реґен відповів, що часи міняються і з приходом до влади Міхаїла Ґорбачова змінилася настанова імперії. Можна заризикувати твердження, що Реґен сам у це не вірить — американська розвідка надто добра, щоби Білий Дім не знав, що надалі існують Ґулаґи, надалі психіятрія є на послугах політичної поліції, а що Ґорбачов проголосив гасла „гласність" і „перебудова" — то це продиктувала не зміна панівної державно-політичної системи СССР, а траґічна економічна ситуація цієї злющої імперії.

Але Реґен поверх сім літ тому проголосив свою програму у двох словах „Мир і добробут". Він урядуватиме ще несповна 10 місяців. Він прагне у своїй прощальній промові до народу ствердити, що за вісім років свого урядування він зберіг „мир і добробут". Крім того — тепер в Америці йдуть передвибори і в листопаді цього року рішиться, хто буде наступником Реґена і як виглядатимуть обидві палати Конґресу. Хоча Реґен заявив, що до часу офіційної номінації партійною конвенцією він не заявлятиметься за жодним кандидатом, проте демократична більшість в обох палатах Конґресу залила йому стільки сала за скіру, так його понижувала і діяла наперекір його волі, що Реґенові мусить залежати на тому, щоби вибори виграв Джордж Буш, а не котрийсь із демократичних кандидатів. Широкі кола американського суспільства є антикомуністичні. На різних телевізійних дебатах видно, як зібрана публіка різко реаґує на виступи ліваків. Але ввесь американський нарід зусіма своїми національними групами — не хоче війни. Пересічний американець так само не має довір'я до большевиків, як не має того довір'я і Роналд Реґен. Він, Реґен, правильно стверджує, що Ґорбачов перший з усіх своїх попередників з Компартії СССР прийняв його, Реґена, тезу, що потрібна редукція збройного арсеналу, а не обмежування збройння. І хоча та редукція однаково у підписаному в грудні минулого року, як і запланована нова редукція далекопростірних ракет це як мінімальне і практично безвартне зменшення існуючих арсеналів зброї, то все ж ця теза Реґена перемогла і це його успіх.

І тому й Роналдові Реґенові потрібна подорож до Москви. Вона збільшить його авторитет і його популярність і може мати чималий корисний вплив на виборчу перемогу Джорджа Буша, фактично його, Реґена, кандидата.

Володимир Яців

ПО ОБОХ СТОРОНАХ РЕФОРМ

I.

В останньому часі на тему „перебудови" і „гласности" пишеться досить часто в різних щоденниках і журналах, в яких обговорюються події, що відбуваються в соціялістичній країні ССCР. У журналі „Атлантик" 3-го лютого появилася стаття директора дослідного інституту Колюмбійського університету Северина Біялера п. з. „Внутрі гласности", в якій автор обговорює ці зміни, що поволі впроваджується в системі соціялістичній московського зразка. Він перестерігає прихильників змін, щоб вони не були великими оптимістами відносно цих змін, які вже почались. На його думку, це ще закороткий час проминув, щоб можна було дати оцінку цим змінам, як також передбачити розвій подій у будуччині.

Дуже важливе питання, яке відноситься до „перебудови" і до „гласности" є, як глибоко ці зміни вкорінилися в суспільстві, і як вони вплинули на думання одиниць, як теж на поневолені спільноти Совєтського Союзу. На такі питання буде тяжко відповісти совєтологам демократичного Заходу тому, що це закороткий період часу, і браку джерельних матеріялів, щоб дати відповідь на ці питання. Мрії про це, що в Совєтському Союзі наступить зміна державного устрою, і буде створений демократичний уряд з системою демократичною західнього зразка залишиться тільки побажаннями народу пригнобленого диктатурою пролетаріяту. Правдою є, що Ґорбачов, як також партійне керівництво є згідне в цьому, щоб впровадити демократичні механізми, але на малу скалю у вимірі реґіональному. Дотепер немає познак, щоб ці демократичні зміни перепроваджувались в центральних установах чи інституціях на всесоюзному рівні. Таке обмеження на рівні реґіональному вказує тільки на фасадовість реформи.

Економічно Совєтський Союз не перетворюється у капіталістичну державу, і тому не належить уважати ріст приватного сектора, в якому застосовується теж адміністративні механізми, як правдивий капіталізм з його вільним ринком. Реформа зміряє тільки до зраціоналізування процесу, для винесення господарських рішень, які є конче потрібні для оздоровлення економіки країни, а ціла господарка Совєтського Союзу залишається далі під адміністративним наглядом Центрального Комітету Комуністичної Партії. Коли говоримо про реформи на відтинку суспільно-громадському, релігійному, культурному, то Совєтський Союз не не перебудовується на відкрите суспільство, а навпаки уряд далі продовжує внутрішню політику своїх попередників доби Сталіна, переслідуючи вірних Української Католицької Церкви, відмовляючи їм права на існування, як теж продовжує переслідування релігійних активістів, не звертаючи уваги на заяву Ґорбачова в цих справах.

Про національні проблеми Ґорбачов говорив на пленумі ЦК КПСС. Він підкреслив, що „справжня дружба народів є можлива лише тоді, коли буде глибока повага до гідности, чести й культури, мови і історії кожного народу. У зв'язку з цим він „він осудив вияви націоналізму і шовінізму", однак він не обговорював чи не хотів докладніше розглянути русифікаційної політики, яка продовжується. У своїй доповіді Ґорбачов підкреслив також недоліки в національній політиці, і заявив, що „національною політикою на сучасному етапі нам слід зайнятися дуже основно, по всіх лініях, і в теорії і в практиці". Він підкреслив, що національне питання це життєве питання суспільства СССР, і тому він уважає один з пленумів присвятити національному питанню.

На підставі інформацій преси можна сказати, що на перешкоді реформ стоїть не тільки пасивність бюрократичної адміністрації, але також байдужість великої частини громадянства, — різнонаціональність держави, і опозиція в нутрі партії до „гласности" і реформ на відтинку внутрішньо-господарському і суспільно-громадському. Можна теж зауважити, що мало пишеться про національні проблеми, хоч ці справи в житті різнонаціональної держави є дуже важливі і вимагають ґрунтовних змін. „Гласність" може допровадити до більшої культурної і релігійної автономії в республіках азійських і балтицьких, в яких в останньому часі появляються рухи спротиву імперській владі.

Ґорбачов свідомий цього в якій ситуації він тепер знайшовся і тому, він є примушений шукати приятелів у республіках неросійських, хоча такий експорт „гласности" до неросійських республік несе зі собою велику небезпеку імперії. На підставі повідомлень преси можна твердити, що рухи спротиву національній політиці уряду в поодиноких національних республіках змінюється, і тому Ґорбачов є змушений поступати з „гласністю" досить осторожно. В який спосіб Ґорбачов задумує впровадити більше свободи в цих республіках і рівночасно примусити громадян до послуху, як також запевнити функціонування багатонаціональної держави, є загадкою.

Закінчення буде.

Сергій Радчук

Що пишуть інші про спадкове майно

Вінніпезький англомовний щоденник „Фрі Прес" помістив нещодавно три обширні статті кореспондента Дейвида Робертса про деталі канадсько-совєтських відносин щодо спадкового майна, яке канадські громадяни посмертно залишають своїм кревним у СССР.

У скороченні подаю зміст деяких частин згаданих статтей:

Совєтський Союз, через свою Інтернаціональну юристичну Колеґію, анґажує у головних містах Канади та інших країн, місцевих представників-адвокатів, які офіційно заступають Інюрколеґію у спадкових справах. Канадський представник — головний правник Роберт Прайс, з Торонто, подає що між чотирьома і п'ятьома мільйонами долярів висилається щорічно з Канади до Совєтського Союзу. Припускають, що одну четверту цього черпають з провінції Манітоби.

У статті далі написано, що представники совєтських властей слідкують за газетними списками померлих, які мають кревних у Совєтському Союзі, та часто навіть перевіряють записи і в спадкових судах.

Спадкоємці в Совєтському Союзі, як правило, нотаріяльно підписують повновласть канадському представникові Інюрколеґії, який офіційно заступає спадкоємців у всіх судових інстанціях та евентуально одержує належну спадкову масу в їх імені у формі грошей, цебто долярів.

Є підозріння, що з кожного спадкового доляра приблизно половина йде на покриття коштів адвокатських, інюрколеґійних та виміну на рублі. Залишені фонди передаються спадкоємцям у формі рублів, або купонів на закуп спеціяльних товарів в маґазинах „Внєшпосилторг", як правило недоступним загальному совєтському громадянству. Кажуть, що згадані купони майже вп'ятеро вартніші від рублів.

Совєтські власті мають найбільш претенсії до маєтків померлих осіб, які не залишили по собі тестаментів як також і кревних в Канаді, а тільки в Совєтському Союзі. Бо якби кревних і в Совєтському Союзі не було, то спадковий маєток переходить на провінцію-державу, в якій померший мав маєток. А тому, совєтські чинники за всяку ціну стараються віднайти дійсних, а часом і фіктивних, кревних, щоби тільки забрати спадкові-доляри, які їм так потрібні для міжнародної торгівлі.

Назакінчення, бажаю висловити ще мої особисті зауваги до вищезгаданих справ. Наскільки мені відомо, Верховна Рада СССР своїм офіційним декретом у 1979 році, заявила що висилка грошей, не спадкових, іззакордону до Совєтського Союзу, — рідним, приятелям чи знайомим виплачується їм у формі рублів після відтягнення коштів виміни та 30 відс. державного оподаткування. Є випадки, що спадщина висилається у формі товарних посилок. Цей спосіб висилки є сьогодні невідповідним, половина бо вартости посилки витрачається на пошту та мито, які мусить заплатити совєтський спадкоємець перед тим як він одержить там посилку. Одначе спадкоємці в Совєтському Союзі, які одержують спадкову масу з Канади чи іншої країни у формі грошей мають можливість закупу купонів в „Вєшпосилторзі", або відкриття спеціяльного банкового конта на відповідні відсотки. В таких випадках Совєтський Союз не накладає мита.

Щоби уникнути всяких непорозумінь та невідповідних претенсій зі сторони ближчих і дальших кревних чи то тут чи в Совєтському Союзі, є необхідним щоби кожна здорового глузду людина зробила за життя тестамент та розпорядилась своїм тяжко запрацьованим майном так, як вона цього бажає. Більшість бо клопотів постає тільки тоді, коли людина помре без відповідного тестаменту.

Олександра Ю. Копач

ЧУДОТВОРНА ІКОНА З БЕЛЗА В ПОЛЬСЬКІЙ МОНОГРАФІЇ

У польських книжках виданих протягом цього десятиліття, себто в 80-их роках нашого століття, звертає увагу їхня релігійна та історична тематика. Серед тих книжок багато таких, що в той чи інший спосіб заторкають українські теми та проблеми. Між нами замітне місце займає книжка про чудотворну ікону Матері Божої у Ченстохові.

На зміст книжки складається дев'ять розділів. У перших чотирьох говориться про історію ікони, про заснування монастиря у Ченстохові, про стан і збереження ікони та про досліди над нею, що тривають уже понад 150 років, у різних аспектах: історичному, релігійному, мистецькому, літературно-леґендарному. У першій частині маємо введення Софії Розанов. У наступних п'яти розділах зібрано тексти з XУ і XУІ століття у латинській мові, старопольській та переклади на сучасну польську мову. Оригінали походять з бібліотеки Ягайлонського університету.

Софія Розанов підкреслює, що Ченстохова з чудотворною іконою Матері Божої стала духовою столицею польського народу.

Яким способом ця ікона дісталася до Ченстохови з Руси-України? Вона ж бо була Палладіюм королівства Галичини і Володимирії. (Палладіюм — латинське слово, святиня, твердиня, прибіжище в скруті. Походить від назви статуї Атени Паллади, що нібито впала з неба в Трою, була обороною цього міста, аж поки греки її не викрали, а після цього й Троя впала.) Читаємо, що в 1382 році польський князь Володислав Опольський, чи Опольчик, заснував на Ясній горі в Ченстохові монастир ченців Павлінів, на зразок монастиря у Буді на Угорщині. В два роки пізніше, себто 1384 року привіз він туди з Белза, „з Руси" ікону Матері Божої. (ст. 211) А був він у тому часі в Галицькій Землі намісником Людовика — короля угорського та польського — і вивіз не тільки цю одну чудову ікону, але багато ікон (ст. 211) і великі багатства. Ікону знайшов він на замку в Белзі, переглядаючи скарби „явні і тайні". Побачивши її, захопився, як кажуть різні автори переказів, її красою, але не менше й багатством, можна б додати. Була вона зверху вкрита золотою бляхою зі споду срібною, на ній було 70 жемчуґів. Ця ікона — була Палладіюм Руси, королівського роду, а що була війна, з мадярами та поляками, то звичайно, ми розуміємо, що ікону укривали, берегли в Белзькому замку, аж поки, на жаль Опольський не вивіз її до Ченстохови. Та зі сорому оправдували давні автори цей святотатський грабунок, мовляв вона була не на відповідному місці, не на видному місці, себто не в церкві, а наче в „курнику" (ст. 29). Далі, що князя Льва стрінула кара Божа, бо люди, крім „русінуф", не могли її почитати, і тим подібні речі. Тому в Ченстохові найшла пошану. По смерти В. Опольського (1402 р.) Володислав Ягайло подарував монастиреві великі маєтки і сам зі своєю родиною віддалися в опіку Божої Матері на Ясній Горі. Слава про чудесну ікону притягала маси паломників, а Папа Мартин, 1429 року, надав монастиреві відпустовий привілей. У рік пізніше сталася небувала подія. На монастир напали злодії, якась, казали, банда з Чех, Моравії, Шлеська, забрали всі золоті речі, прикраси, а саму ікону кинули на землю. Дошка трісла на три частини, лице залишилося непошкоджене, видніли лиш на ньому шрами.

Про цю подію історик Ян Длугош (1415-1480) пише, що в тому часі дехто з польської шляхти, „винищені марнотравством та заборговані", самі зорганізували тих злодіїв, щоб з монастиря викрасти скарби, гроші. Називає їхні прізвища, ще й згадує волинського князя, ніби причетного до події, Федора Острозького. Це дало навіть причину інтерпретувати напад як політичну справу.

Знищену ікону відреставровано в Кракові і знов перевезено до Ченстохови.

Поміщені в книжці матеріяли сповнені різними переказами, фактами історичними, неісторичними і перекрученими, уривками з творів письменників, як наприклад Бартоломея Зіморовича зі XУІІ сторіччя, де він пише, Ян Казимир 1656 року у Львові проголосив ікону „Холмську" королевою Польщі. І того ж року, як вивозив її зі Львова (він скрізь зі собою возив ту ікону) Львів її оплакував. Вона ж бо була Палладіюм „од Русінуф шанована". Так як оце колись Уліссис-Одисей троянцям забрав їх Палладіюм, так новий Уліссис—Одисей, Володислав Опольський, забрав її проти волі Русі (ст. 28) коментує той це автор.

Як оце дісталася ця чудотворна ікона до Руси-України? Ідучи в далеке минуле, автори подають таку історію преславної ікони Матері Божої з Белза.

Ікону Холмську чи Белзьку, як її називають давні історики, автори записаних переказів, намалював євангелист Лука. Був він сирієць з Антіохії, людина дуже вчена, знав мову арабську, халдейську, гебрейську, був лікарем і малярем. На християнство навернув його апостол Павло. Він, почувши від апостола що Матір Божа, проживає в Єрусалимі, вибрався туди, і віднайшов її в домі Заведея. Там бо вона проживала від часу смерти Ісуса Христа. У цьому домі замешкав Лука і мав нагоду часто говорити з Дівою Марією, сидячи за її кипарисовим столом. На цьому саме столі намалював він подобу Божої Матері. Апостоли, побачивши образ, дуже зраділи та понесли ікону до церкви в Єрусалимі. Опісля св. Лука намалював ще дві ікони Матері Божої, ікону дванадцятилітнього Ісуса Христа. (ст. 210)

Згодом ікона Ісуса Христа опинилася у Франції, дві ікони Матері Божої в Римі, а першу ікону Матері привезла з Єрусалиму до Константинополя св. Олена (IУ століття). Звідтам, з Царгороду, привезла цю ікону до Києва царівна Анна, одружившись з Володимиром Великим. Ця ікона стала Палладіюм королівського роду в Русі-Україні. Зчасом, з пересуненням політичного центру Руси-України з Києва до Галича, до Львова,

(Закінчення на стор. 4)

Ол. Зозуля

Голомозі хахли

До редакції журналу „Україна" надійшла скарга, що переполошила всіх працівників. Почалась скарга словами: „Керівники м. Вінниці всі назви вулиць перейменували з української мови на російську. Скарга закінчувалась мінорним тоном на найвищому нотному знаку — рятуйте! Невже у Вінниці досі збереглася голомозі хахли?

Редакція вирядила, висловлюючись юридичною мовою, свого корепондента на місце злочину, щоб встановити: хто і на якій підставі вчинив антиукраїнський злочин. Як приписано законом, кореспондент зайшов на авдієнцію до завідуючого відділом пропаґанди Обкому партії І. Мостового й виклав зміст скарги. Мостовий, не задумуючись, випалив:

— Ворожий наклеп, вигадка! Зайдіть до міської ради, там вам витлумачать що і як.

Кореспондент так і зробив. Його прийняв заступник голови міської ради Дмитро Павлюк. Спочатку ретельно перевірив посвідку пришельця. У цей час до кабінету зайшло аж трьох завідувачів відділів: М. Косяненко, М. Мазурець і А. Коваль. Видно, Мостовий вже поінформував їх у чому справа.

Ще не вспів кореспондент переказати зміст скарги, як А. Коваль кинувся в рукопашну.

— Це націоналізм! У нас державна мова російська і все повинно бути по-російськи! У мене жінка-українка, я — українець, діти — українці. А всі розмовляємо по-російськи і будемо розмовляти.

— У нас державної російської мови нема, а є мова

(Закінчення на стор. 4)

Петро Гой

УКРАЇНЕЦЬ — АДЬЮТАНТ І ДОРАДНИК ҐАРІБАЛЬДІ

(В 120-ту річницю смерти полковника А. Красуського)

З нагоди 1000-ліття Хрищення України тисячі українських людей відвідають цього літа соняшну Італію, країну Ґарібальді. Прибуде туди і дві студентські тури „Стежками Батьків по Европі, 1988", що їх щорічно організує Фундація УВУ в Америці, рівно ж прибудуть сотні сумівської і пластової молоді.

Пам'ятайте молоді друзі, що італійська земля знана і близька нам, бо в різні часи і століття з різних причин тут приходили наші славні предки. В Італії ви будете ходити стежками, якими ходили ваші батьки з великим горем у серці в часі Другої світової війни (Ріміні) то на тих стежках їх сльози, терпіння і туга за покинутою Батьківщиною. Тут стежки засіяні могилами українських патріотів, які гонені червоним московським окупантом рідної землі, — через Сибір і Середній Схід пішли у бій проти нових брунатних окупантів України і сотні з них полягли в боях (Монте Кассіно). Тут перед війною напередодні назріваючих подій — відбувся з'їзд Українських Націоналістів. Тут також перебували наші письменники, музики, (як Гоголь, Леся Українка, Бортнянський, Ведель та інші). Тут на переломі століть дві видатні молоді постатті у вашому віці здобули вершини слова: незрівняна солістка Соломія Крушельницька, і повна бажання жити мисткиня Марія Башкірцева, тут вже XV століттї в Болонському університеті проводив і вчив відомий наш вчений Юрій Дрогобич (Котермак). Тут ще в сиву давнину ходили посли наших князів і гетьманів, а в часах Визвольних Змагань було наше посольство.

Тут спочивають кості двох наших Митрополитів і останньо наш національний велетень Нової України, покровитель „Стежок" Патріярх Йосиф. Учасники „Стежок" мали щастя бути останніми, як група на авдієнції перед смертю Патріярха, та знову першими побачити його тлінні останки. Тут сьогодні перенесена Львівська Митрополія з її діяльністю і деякими інституціями, що працюють і розвиваються поки настане слушний час, щоб все те перенести знову на вільну Рідну Землю.

Тут на фронтах боротьби за визволення і об'єднання Італії брав активну участь великий патріот поневоленої України — полковник Андрій Красуський, — адьютант і дорадник національного героя і батька нової Італії — Джузеппе Ґарібальді.

Андрій Красуський народився в родині генерала царської армії, який мав великі маєтки в Україні і сина виховував в спеціяльних петерзбурзьких військових школах. Полковник Красуський служив у гузарах, наполегливо студіював історію, вивчив мови: англійську, французьку, німецьку, шведську і італійську. Під час частих подорожей по Европі познайомився з визначними людьми того часу, Маццціні, Герцель, Ворцель та інші. За кордоном закохався в польці з України, з якою одружився і вже, як підполковник, а згодом полковник перенісся до ґузарського полку, який стояв в Києві і околицях.

У 1854 році під час війни з Туреччиною був ранений, а вернувшись до Києва розвинув освітню і революційну діяльність серед рідного народу. В тому часі він пізнає тяжке становище українського селянства в московській неволі, захоплений творчістю Шевченка бореться проти русифікації України, ширить визвольні ідеї і втримує постійні контакти з революційними колами за кордоном. Для своїх вояків заснував школу і бібліотеку, — вкоротці зникає пиянство і анальфабетизм, а полк стає зразковим для цілої армії.

У 1860 році полковник Красуський вступив до армії Ґарібальді і в рядах французького леґіону займає Сицилію. При здобуванні Неаполю виступає вже, як адьютант і дорадник Ґарібальді. Красуський це високо освічена людина із знанням мов Західньої Европи та европейських відносин.

Полковник Красуський повернувся у Київ, де знову перебрав команду полку. Його високо цінив і шанував цар. Він одержав багато різних військових відзнак. В околицях Києва виникло заворушення — селяни відмовились платити Москві податки і слати синів у рекрути. Для приборкання і знищення селянських заворушень вислано полковника Красуського.

Замість, як звичайно, в таких випадках стосування Москвою, карних експедицій масакри і розстрілів — справа набрала зовсім інших розмірів. Тут вповні вийшла назовні настанова Красуського. Він наказав жовнірам злізти з коней, а сам ввійшов в гурт озброєного в коси і вили народу, — і своїм лагідним словом, виголошеним українською мовою, втихомирив напруження і прийняв їх скарги. Через декілька днів полк закватирував в тих околицях; почалися гостини, прийняття і фестини. Українське село прийняло його за свого приятеля і опікуна. Приніс він їм не сальви крісів і жалобу, але обіцянку опіки і приязні. В поворотній дорозі до Києва великі маси народу вітали полковника, які зійшлися на цю оказію навіть із далеких околиць.

Вістка про такий оборот справи дійшла до Києва. В помешканні Красуських перепроваджено ревізію, під час якої викрили багато відозв і революційних писем, також заборонених літературних творів. Коли Красуський відлучився від полку його арештували, а воєнний суд

(Закінчення на стор. 4)

ПРАВОСЛАВНИЙ БАВНД БРУК ВІТАВ Р. І М. РУДЕНКІВ

У неділю, 6-го березня, до центру українського православ'я у Савт Бавнд Бруку вдруге завітав дорогий гість з України Микола Руденко з дружиною Раїсою. Перший раз були тут подружжя Руденків у неділю, 31-го січня, на четвертий день після прибуття з Німеччини до ЗСА. Це якраз тоді зустріла справжня воля визначного письменника й провідника боротьби правозахисників за національні й людські права України, довголітнього в'язня совєтських тюрем і концтаборів Миколу Руденка та його вірну подругу в житті й правозахисній діяльності Раїсу Руденко. І ось українська громада у вільному світі дістала щасливу нагоду вітати цього великого українського письменника й автора епохального твору „Економічні монологи" та низки прегарних прозових і поетичних творів, вже на волі, і висловити йому нашу радість з приводу його і його дружини звільнення з жорстокого заслання й довгоочікуваного приїзду до нас.

О четвертій годині цієї гарної соняшної неділі імпозантний Український Дім Культури при УАПЦеркві в ЗСА відкрив свої брами для цих культуротворців та кількох сотень українських громадян. Зібрані в залі з нетерпінням очікували появи Блаженнішого Митрополита Мстислава, господаря цієї зустрічі й Первоієрарха Української Православної Церкви в ЗСА й у діяспорі, разом з подружжям Руденків, які в цей час уже були в бібліотеці УДК, пребагатющій книгозбірні українських друків, що є унікальним українським скарбом УАПЦ в Америці (бібліотека постійно збагачується новими й новими книжковими фондами і незабаром буде перенесена з Дому Української Культури в спеціяльно збудоване приміщення стилевої будівлі адміністраційного центру, що пишається тепер напроти Дому Української Культури і ось-ось буде закінчений. Це новий багатий набуток осередку і ще одна перемога невтомного Митрополита в Бавнд Бруку). О п'ятій годині, під загальні оплески повсталих з місць присутніх, Митрополит і п-во Руденки вступили на залю, де при дверях їх привітала традиційним українським правітом — хлібсіллю Олександра Белименко, голова місцевого Сестрицтва Святої Покрови. В почеті Митрополита був о. Артемій Селепина та українські підприємці подружжя Іларіон і Раїса Хейлики, Юрій Гільтяйчук і Надія Сеник-Коваль, активні діячі УАПЦеркви. Вони зайняли місця за президіяльним столом, і відразу розпочалася програма зустрічі зворушливим і глибоким словом самого Митрополита Мстислава та рефератом Надії Сеник-Коваль, у якому вона змалювала сильветку письменника і християнина, глибоковіруючої української людини. Ця доповідь, що надрукована в „Українському Православному Календареві" за 1987 рік, була щедро збагачена цитатами з творів Руденка, особливо з його поеми „Хрест" яку дійсно прийняла українська діяспора близько до серця. Відомі широко тут також Руденкові збірки віршів „Прозріння" й „За ґратами", поема „Я вільний", роман „Орлова Балка", як і п'єса „На дні морському" — видання „Смолоскипу" та „Сучасности". Видання супроводяться вступами або Ігоря Качуровського і ген. Петра Григоренка, або Надії Світличної, й знову ж св. п. генерала Петра Григоренка. Ці твори — перлини української поезії і прози, знайшли масового читача тут, а твір Миколи Руденка „Економічні монологи. Нариси катастрофічної помилки" Марксової — це епохальна і пророча праця, рівної якій, мабуть, нема й у світовій літературі. Щоправда, цей твір не всім під силу зрозуміти, тож і не дивно, що видавництво „Сучасність" у вступі повчає, як саме читати цю книжку — читати уважно, скупчуючи усю увагу, щоб разом з автором-мислителем пірнути до глибин дійсної мудрости й знання, справжнього пізнання забріханого Марксового псевдовчення. „Вийшовши з критики (совєтчини), Руденко порушив низку питань, які сьогодні стоять на порядку дня всього світу... Тут він справді на рівні світової громадської думки, і його книжка тим більше проречиста, що за право пустити її в світ автор клав своє життя", — пишеться у передмові.

На щастя для нас і для України, життя свого Руденко на поклав, хоч був близько смерти, яка таки скосила понад два роки тому в концтаборі його співв'язня, разом з ним судженого і в тій самій справі — членства в Українській Гельсінкській Групі та за інші самостійницькі „українські буржуазні націоналізми", незабутнього Олексу Тихого . Він був повторно засуджений у Донбасі, в містечку Дружківці, того ж дня, що й Руденко, — в червні 1977 року, з тим, що непартійному Тихому дали 15 років каторги, а Руденкові, героєві „вітчизняної" війни — 12 років. Для Тихого, як і для Василя Стуса, Валерія Марченка, Юрія Литвина й багатьох інших найкращих синів України, „горбачовська відлига" прийшла запізно! Вони були „запрограмовані" архикагебістом Андроповим для смерти вже раніше, що й сталося. Руденкові ж доля усміхнулася після 11-ти років тяжких тюремних випробувань.

І ось він на волі. На волі поміж нами. Разом з ним — його вірна дружина.

Митрополит Мстислав, представляючи письменника й поета, підкреслив, що відтепер перед Руденком буде можливість видавати свої твори в новій друкарні православного осередку, а гість поділився своєю радістю, що сюди таки надійшли його тюремні архіви з України, за які він боявся, що вони будуть знищені кагебістами. Тож напевно буде що видавати, бо є рукописи, вони збережені, і ніколи це не друковані. Чекає ще й інша, рішальна, праця автора Руденка — проредагувати ті попередні його твори, які, під совєтською пресією, видані не так, як бажалося авторові, хоч і видані у вільному світі деякі з них. Тут вже слово за письменником. Знаємо бо, що він багато видавав; дещо вийшло навіть 100,000 тиражем (російський переклад його твору „Чарівний бумеранг"). Видане все це під суворою цензурою окупанта і перед прозрінням самого творця. За його власними словами, виходило все у „дещо пом'якшеній редакції", для того, щоб твори могли взагалі появитися друком, а п'єси — побачити світло рампи. Ось тепер автор має нагоду дати світові ці твори не „в пом'якшеній редакції", а такими, в яких єдино зображена українська вічна правда.

Перебіг зустрічі з українськими земляками у Домі Української Культури в Бавнд Бруку був у виді власне „вільної бесіди". Цей стиль сам по собі уклався у кількох уже зустрічах Руденка з читачами — шанувальниками його великого літературного таланту. Спочатку ведучий програми коротко знайомить слухачів з цією людиною; потім хтось з літератів дає реферат про письменника. Згодом сам Микола Руденко розповідає про себе, вільно й невимушено, орієнтуючись з місця, про що найбільше хотіли б довідатися зібрані перед ним земляки. Говорить він бадьоро і з гумором, часто — зі щирим зворушенням. Голос його чистий і сильний, а погляд синіх очей проникливий і повний доброти. (Хейфец помилково пише про „чорні очі" в книжці „Українські силюети" в нарисі „Микола Руденко". Там же є й інші „неточності", як і збування напівжартом Руденкової детронізації Карла Маркса в епохальних Руденкових „Економічних монологах". Власне „епохальним твором" назвав цю працю Руденка найкращий наш знавець марксизму, письменник і економіст-учений Петро Балей з Каліфорнії, автор монументального твору — критики марксизму — „Обезвласнене суспільство. Утопія в теорії і терор у практиці", виданого ним у 1981 році.

Вже за єдині „Монологи" Миколі Руденкові від вільного світу, — якщо б світ справді був вільний, — належалася б Нобелівська нагорода. Та ба! До речі, пригадаємо тут, що ще в 1984 році Миколу Руденка висунено на Нобелівську нагороду миру. „Свобода" з 15-го лютого 1984 року писала: „Комісія безпеки і співробітництва в Европі (загально відома під назвою Гельсінкська комісія) запропонувала українського письменника Миколу Руденка, а поруч нього Юрія Орлова, Анатолія Щаранського і Віктораса Петкуса, на Нобелівську нагороду миру в 1984 році". Говорилося далі у вістці що ця комісія попереднього року подала кандидатуру поляка Леха Валенси на мирову нагороду, яку він і дістав за організацію „Солідарність". Але чи відкриті українцеві брами до нобелівських нагород!? Бо й у вільному світі, як у „Колгоспі тварин" Джорджа Орвела, є „люди рівні" і є „люди рівніші". У „Колгосп тварин", унікальну сатиру на совдепію ленінсько-троцько-сталінських часів, варт нам частіше б заглядати!

Поет Руденко на цій зустрічі, прочитавши кілька своїх прегарних віршів зі збірки „За ґратами", запропонував авдиторії ставити йому запитання. І тут виявилося, що ми таки дуже політична суспільність, бо літературних питань було обмаль, а ставилися найбільше питання політичного характеру. Відповіді гостя були чіткі, мудрі й дотепні, навіть коли запитувач (адже всі ми страждаємо многослів'ям) виголошував, замість запитання, тут таки коротку власну доповідь...

Час летів швидко. Питань було все більше й більше і доладу й не доладу. Але всі вони свідчили про щире зацікавлення присутніх гостем з України. Проте Митрополит, господар зустрічі, вів двогодинну програму до закінчення, маючи на увазі й те, що Микола Руденко втомився. Адже він інвалід ще з війни.

Тож Раїса Руденко прочитала поему свого чоловіка „Цар Буж", про прастарого царя-князя українців-антів Бужа (з чого зрадіє особливо історик д-р Олександер Домбровський, спеціяліст ранньої історії України, в тому і доби антів. Раїса Руденко подякувала зібраним і висловила своє вдоволення, що ми тут, на поселеннях, зберігаємо українську мову, українську культуру, розбудовуємо тут товариське, наукове й релігійне життя, будуємо осередки з величними церквами й бібліотеками, з відпочинковими оселями й школами українознавства. Вона сказала: „Коли розвалиться Совєтський Союз, — а він розвалиться, я в це вірю, — то українська еміграція дуже багато зробить добра Україні", бо роля еміграції в майбутньому України буде вирішальною, на її думку. Ці слова вкрила хвиля оплесків, що їх було рясно цього вечора.

Раїса Руденко також коротенько розповіла про її власне досвідчення з міліцією в Москві, коли вона в день так званої „Перемоги", — голосного свята в совєтах, стала без дозволу на Красній площі з плякатом: „Звільніть Миколу Руденка, письменника й ветерана 'вітчизняної війни'!" Цей протест вона вчинила для того, щоб викпити забріханість Москви, де всі властьімущі твердять, що „ніхто з ветеранів війни не є забутий..." Цю велику комуністичну брехню розкриває біографія Руденка, героя війни, тяжко пораненого під час боїв за Ленінград („не за Україну, а за її ката довелось пролить кров чисту, не чорну...", — як же тут не покликатися на безсмертного Шевченка і його звернення в „Кавказі" до молоденького друга Якова де Бальмена). За те геройство в обороні „Північної Пальміри" мусів Руденко каратися в тюрмі, де він лиш чудом не загинув... Як не дивно, — розповідала Раїса Руденко, — її тоді не заарештували. Арешт прийшов дещо пізніше. Допомігїй у той час дощ-злива, що приневолила всіх „блюстителів порядку" — міліціонерів та інших „дружинників-кагебістів" поховатися від зливи під прикриття. Раїсу ж, змоклу до кісточок, забрали до свого дому разом з її гаслом-плякатом, знайомі дисиденти. Вона говорила про це все з милою скромністю й шляхетною простотою, а з її милого личка і також синіх очей, як і в Миколи Руденка, променює безмежна любов до чоловіка й подив для його священного покликання — служити словом Україні.

Цього ж вечора в ДУК були ще частування. Для всіх — кава, чай і печиво, а для дорогих гостей — вечеря. Було багато виявів вдячности, щирих обіймів і потисків рук. І квіти для Раїси Руденко.

Подружжя Руденків дістали з рук Митрополита також чималий чек — подарунок від зібраних на цій зустрічі на перші видатки в Америці, і запрошення — запевнення Первоієрарха УАПЦ в ЗСА й діяспорі: „Частіше до нас заглядайте!" Це були „слова батька", — як висловився сам Митрополит Мстислав, — до „його сина", що ось прибув до батьківської оселі і має її назвати своєю.

Людмила Волянська

НОВАЦЬКА КОСТЮМОВА ЗАБАВА В НЮ ЙОРКУ

Новацька костюмова забава, 36-та з черги, відбулася цього року 21-го лютого, як звичайно, у залі школи св. Юра в Ню Йорку. Вона щороку збирає не лише пластову молодь, але і більшість української дітвори неновацького віку з міста Ню Йорку і його околиць та є широковідомою імпрезою, яка привертає увагу української громади.

Попередніми роками організація цієї імпрези була в руках добре відомих новацьких виховників пл. сен. Е. Гойдиш та пл. сен. Н. Кулинич, кілька років тому перебрали її пластові виховники молодшого покоління, які вкладають у підготову костюмівки багато зусилля і серця, щоб придумати тему, навчити дітей, підготовити строї та декорації.

Танець українських дівчат виконує рій „Чарівні братки".

„Княжі лицарі" у виконанні рою „Вовчики".

Дівчатка з рою „Лілеї" у ролі єгиптянок.

Душею новацьких костюмівок є від деякого часу гніздова ст. пл. Софійка Зєлик, яка вміло продовжує довголітню традицію.

Цим разом, як і повинно б бути у році, коли українська спільнота відзначає 1000-річчя Християнства, темою костюмової забави була розповідь „На княжому дворі" пера ст. пл. Марти Зєлик. У ній новацтво Пластової станиці в Ню Йорку і маленькі гості з Пластової станиці в Нюарку у прегарних кольорових строях виконаних матерями дітей, вивели пантомімно напад печенігів на українське село, втечу дітей на двір князя Володимира, їхні переживання там і рішення князя Володимира охрестили народ, а з ним головних персонажів казки Добриню та Мелушу, що дістали імена Андрія та Анни.

Батьки, бабуні і дідуні дітей з цікавістю приглядалися до ходу розповіді і до танців поодиноких роїв, які підготовили „сестрички" та „братчики", як називають новацьких виховників, а оплескам не було кінця.

Серед почесних гостей був парох української католицької церкви св. Юра о. Патрикій Пащак, о. монсеньйор Еміліян Монастирський, Сестра Гавриїла, ЧСВВ, директорка школи св. Юра, голова Крайової Пластової Старшини пл. сен. Ігор Сохан, члени КПСтаршини і Крайової Пластової Ради і вірна приятелька та учителька пластової молоді Лідія Крушельницька, керівник Студії Мистецького Слова.

Були також члени станичної старшини, голова Станичної Ради пл. сен. Юрій Савицький і голова гуртка Пластприяту Віра Березовська.

Усіх їх привітала молода станична ст. пл. Оксана Куровицька теплими словами, згадуючи, що сьогодні приїжджають на цю імпрезу матері та батьки, які колись самі були учасниками новацьких костюмівок. Вона підкреслила особливо вклад праці старших пластунок і пластунів, які підготовили цьогорічну імпрезу, та тих, які їм у цьому допомагали як пл. сен. Ліда П'ясецька з декораціями, Марко Сидорак з музикою, та управі гуртка Пластприяту під проводом В. Березовської із льотерією та буфетом. Станична представила присутнім усіх новацьких виховників, що працювали з новацтвом і висловила признання та подяку за їхню працю на руки гніздових ст. пл. Софійки Зєлик і ст. пл. Марка Слижа.

Імпреза пройшла з повним успіхом і весела дітвора ще довго гуляла по залі під опікою виховників і батьків.

Новацьку забаву відвідав також недавно прибулий з України спаралізований Марко Рубан зі своєю матір'ю Лідією в товаристві пл. сен. Надії Світличної. Молодого рідкісного гостя сердешно привітала станична ст. пл. О. Куровицька і всі присутні на залі.

На майбутнє треба доконче звернути увагу батьків на опіку над молодшими глядачами-учасниками костюмової забави, щоб вони не бігали в часі програми по залі та не перешкоджали тим, які виконують танці чи інші частини казки. Думаємо, що така скромна вимога ніяк не може пошкодити навіть найбільше розпещеним одинакам.

О. К.

Виставка дитячих творів

Виставка дитячих творів школи Непорочного Зачаття, нагороджених на V Світовому Конгресі СФУЖО в Торонто, Канада, відбулася в домівці СУА у Воррені, Миш., 20 лютого ц.р. Конгрес відбувся 26-29 листопада минулого року, в якому взяли участь делегатки з Америки, Канади, Німеччини, Англії, Бразилії, Арґентини, Швайцарії, Франції.

Виставку організувала учителька Ксеня Кучер. За малюнки-образи „Хрищення України в Дніпрі", „Князь Володимир і Ольга", „Золоті Ворота", модель „Старинний Київ", які виконали учні 6-ої кляси, та символічні рисунки-образки жюрі за повідомленням-звітом К. Кучер признало три нагороди і сім відзначень.

Першу нагороду одержав Адріян Константин, другу — Петро Корінець, третю — Михайло Шаєнко. Відзначення отримали Адріян Константин, Христофер Шавронський, Стефан Шавронський, Петро Каранець, Тамара Константин, Інна Шамрай, Микола Гарасимів.

Малюнки виконували учні 8-ої кляси. Домівка СУА була переповнена. Громадянство належно оцінило вклад праці організованої виставки. Завдяки учительці К. Кучер діти третього покоління передали в малюнках велич і красу України, якої ніколи не бачили. За їхню працю вони були нагороджені грамотами маєстра Мирона Левицького, екслібрисами і значками, виконаними з нагоди конгресу.

Присутніми були оо. Василіяни і сестра Варвара — директорка школи. Орися Лончина, голова СФУЖО Округи Дітройт подякувала ініціяторці, учням і присутнім за численну участь. Після виставки учасники конкурсу деклямували і при акомпаньяменті ручного піяніна співали бадьорі пісні. Андрій Краско акомпаньював із запалом і вправно.

Учнів і учениць гостили піццою і „содою", присутніх солодким і кавою. Діти і молодь, вихована під опікою і впливом свідомих родичів і добрих шкільних виховників, є нашою гордістю.

Ірина Гнатчук

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ прийняв постанову, що відтепер державні і приватні установи не мають права дискримінувати гомосексуалістів, якщо вони закінчили 18-ий рік життя і не порушують законів держави. Новий закон противиться, очевидно, біблійним традиціям, яких строго притримуються жиди у цілому світі, кажуть релігійні аналітики. У третій так званій Мойсейовій книзі говорить ся: „Не чужолож з мужчиною, як з жінкою... це гріх і нечесть..., або хто не буде цьому підпорядковуватись, стане покидьком народу..."

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ намагається встановити дипломатичні зв'язки з Філіппінами. До Манілі прибув з більшою делегацією один із заступників міністра закордонних справ СССР Іґор Роґачов. Програма його п'ятиденного побуту на Філіппінах включає зустріч з президентом Коразон Акіно і її найближчими співробітниками. „Ми надіємося, що співпраця між нашими країнами значно поправиться в майбутньому", — заявив Роґачов. Філіппіни також зацікавлені співпрацею з СССР, надіючись, що Москва впливатиме на В'єтнам, щоб він припинив доставу зброї для комуністичних партизанів.

У ТРИДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Незабутнього
бл. п. мґра
ПАВЛА ГРИЦАКА
Історика та пл. сен. Куреня „Бурлаки"
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
будуть відправлені:
5-го квітня 1988 р. в катедрі св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл., в год. 7-ій веч.;
7-го квітня 1988 р. в церкві св. Арх. Михаїла в Менвілл, Н. Нж., о год. 6-ій веч.
Просимо згадати Покійного в своїх святих молитвах.
РОДИНА

Ділимося сумною вісткою, що дня 19-го березня 1988 р. відійшла у Вічність
наша Дорога СЕСТРА
бл. п.
КСЕНЯ ЛАБЯК
з дому ПОХМУРСЬКА
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 22-го березня 1988 року, о год. 9:30 ранку в церкві Чесного Хреста в Асторії, Ню Йорк, звідки Тлінні Останки були перевезені на цвинтар св. Реймонда, Бронкс, Н. Й.
Залишила у смутку —
брата — ЯРОСЛАВА з дружиною ПАРАНЕЮ

Українець...

(Закінчення зі ст. 2)

засудив його на позбавлення прав, деградацію, конфіскату всього майна і 20 літ тяжких робіт в копальнях Сибіру. Красуського публічно прив'язано до стовпа, кат зламав шаблю над його головою зірвав офіцерські відзнаки, вдарив і плюнув йому в обличчя. Дітей Красуського відібрали від матері, так жорстоко повелась і покарала полковника Москва тільки за те, що любив свій нарід.

У половині 1863 року Красуський був у Іркуцьку, де старався допомагати там полякам, що їх заслали туди після січневого повстання, як і рівно ж італійцям і французам, ще їх взяли до неволі після розбиття відділу полковника Нульо.

У одному з родинних музеїв міста Бергамо, в Північній Італії, згромаджено багато італійських пам'яток з часів боротьби за визволення і об'єднання, (1815-1870 роках), там також зберігаються карикатури, що їх рисував Красуський в Іркуцьку. Переслав їх в Італію француз — сибіряк Андреолі. На одній із карикатур названій „Музика Італіяна", артист зобразив громадку італійських засланців в кайданах, даючи кожному італійцеві якийсь музичний інструмент.

У Петровську, де працював Красуський у копальні каторжників, перебував тоді також „Останній декабрист" один з провідників „Слов'янських братів" Іван Горбачевський, внук запорозького козака. На його наступному етапі, в тюрмі в Кадаї, було ще кількох українців, що разом з італійцями, французами, поляками і черкесами в приятельських відношеннях з письменниками Чернишевським і Михайловим творили правдиву малу родину народів.

Весною 1868 році, після довгої і докладної підготови, полковник Красуський, будучи добрим різьбарем забезпечився у різні печатки і документи, мундиром амурських батальйонів (який пошив йому в'язень і приятель Францішек Згурек), вивчив добре монгольську мову, — і втік до Монголії. Через декілька тижнів в дорозі знайшли його вбитим. З огляду на солідну підготову до втечі була це велика і пригноблююча несподіванка для його товаришів недолі.

Так згинув в московській каторзі великий син українського народу, сучасник Шевченка, адьютант і співробітник славного Ґарбальді, царський офіцер, який братався з рідним народом, став його оборонцем і пробудителем, незламний революціонер один із найздібніших і найшляхетніших людей минулого століття, як писали про нього його друзі чужинці, борці за національну правду і справедливість.

Був він всесторонньо талановитий, гарно рисував і різьбив, писав вірші і думи так гарно, що їх авторство звичайно приписували Шевченкові. Був він енергійний, веселий і учинний, повний добрих надій для свого народу. Пригас він на вістку про смерть дружини, яка вибралася в слід за ним і померла по дорозі в Томську. Пригнобила його сильно також вістка, що цар виховує дітей в московському дусі на янчарів рідного народу. Це, мабуть, причини його втечі, — щоб чим змога скоріше вирватися на волю і продовжувати боротьбу.

У своїй Батьківщині — Україні був маловідомий, згідні зі собою братерські спомини про нього передали нам повстанці революціонери, французи, італійці, і поляки.

Вибираючися знову в мандри цього літа „Стежками Батьків по Европі 1988" пригадуються мені неповторні слова побажання творчої подорожі, благословення і слова заохоти нашого дорогого Патріярха Йосифа сказані до учасників „Стежок" дня 26 липня 1981 року „Дорогі студенти! Гарне ви вибрали гасло. Ходіть по тих стежках з призадумою. Належите до великого народу, якого сліди найдете по цілім світі — сліди повні шляхотних і славних вчинків українського імени, яким наша Батьківщина славиться серед народів. Вчіться одного на тих стежках Ваших Батьків: любови до рідного народу і його минулого та пильно спостерігайте, що по всіх тих слідах ви побачите в своїх батьків, любов до Бога, до своєї Церкви і до своєї Рідної Землі. Наслідуйте їх у тому. То буде найкращий овоч Вашої шляхетної подорожі".

Чудотворна...

(Закінчення зі ст. 2)

перемандрувала туди й чудотворна ікона Божої Матері,, увесь народ почитав її як „Палладіюм". Та знайшовся новий Улиссис-Олиссей, як пише Вартоломей Зіморович, князь Опольський, що проти волі народу, проти волі „Русінуф" вивіз з Русі її „Палладіюм" (ст. 28). Далі, як знаємо, у половині XVII сторіччя (1656 р.) проголошено цю ікону королевою Польщі.

Як вказують історичні факти чудотворна ікона, тепер звана „Ченстоховська" дісталася в руки наших сусідів дорогою воєнного грабунку. Подібна доля стрінула також Вишгородську ікону Матері Божої, а вивіз її з України, як відомо суздальський князь Андрій 1155 року. Тепер вона називається „Владімірська". А втім, навіть у наших часах, бо 1945 року вивезли поляки зі Львова іншу чудотворну ікону аж до Ґданська, як і багато ікон з Лемківщини.

Та Матір Божа опікується нами від прийняття християнства, а Ярослав Мудрий ще 1037 року віддав цілий український нарід під опіку Божої Матері. В Україні маємо багато чудотворних ікон, є й нові появи Божої Матері, як оце останньо в Грушеві. Нам треба поглибити культ Богородиці серед нас, пам'ятати про всі наші чудотворні ікони, та й ще конечно опрацювати і видати монографії зібравши факти, перекази, легенди. Добра для цього нагода — 1000-ліття нашого Християнства.

Молодь Прудентополісу започаткувала...

(Закінчення зі стор. 1)

українців. Особливо молодь підтримує, цікавиться її потребами Владика Єфрем Кривий.

У роботі Конгресу взяли участь 600 делегатів — представників української зорганізованої молоді, та понад 3,000 осіб, переважно студіюючої молоді, з 80 місцевостей Бразилії, а також представники з Аргентини та З'єднаних Стейтів. Серед почесних гостей були Владика Єфрем Кривий та Єронім Химій, письменниця Віра Вовк, представники місцевого уряду тощо.

Українську молодь ЗСА представляли Ярополк Кульчицький — голова Центрального Союзу Українського Студентства (ЦЕСУС) та Ліда Чорна — референтка міжнародних зв'язків цього Союзу.

Виступаючи перед делегатами та гостями Конґресу, Я. Кульчицький від імени Централі українського студентства вільного світу, від усіх студентів Америки, Канади і Европи, яких він репрезентує як голова ЦЕСУС, передав українській молоді Бразилії найщиріші поздоровлення. „Віддаль земних просторів ділить нас — розсіяних по всіх континентах світу, але приналежність наша до українського народу єднає нас усіх в одну силу українського духа. Наша праця по всіх континентах має ту саму мету — залишитися українцем в країнах вільного світу. Цей обов'язок є на плечах кожного з нас, бо всі ми віримо, що слова Бог і Україна — це дороговказ, яким ми мусимо йти", — сказав у своєму привітанні Ярополк. Він поділився досвідом організаційної роботи українського студентства, розповів про ті завдання що стоять нині перед нашою молоддю. „Єдність ідей і співпраця є нашими найважливішими чинниками. Наша національність, і наша віра є головними елементами, які нас єднають", — наголосив Я. Кульчицький. Уся заля дружньо аплодувала, коли він, закінчуючи свій виступ, закликав: „Нехай наша співуча українська мова гомонить по всіх країнах світу!"

Я. Кульчицький та Ліда Чорна передали делеґатам і гостям Конґресу також письмові привіти від Союзу Українських Студентських Товариств Америки, від Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського, від Фундації Українського Вільного Університету та від Союзу Українського Студентства Канади.

Щоб поділитися враженнями про роботу XV Конґресу Українсько-Бразилійської Молоді, про свої зустрічі з українцями Бразилії, про пляни дальшої співпраці, Ліда та Ярополк загостили до редакції тижневика „Свобода".

— Враження від Конґресу?.. Важко в кількох словах розповісти про все те, що нас захоплювало... Враження велике, — сказала Ліда. — Особливо приємно бачити, відчувати, як молодь Бразилії горнеться до всього, що рідне, українське: підтримує наші традиції, плекає мову, дбає про збереження прадідівської віри, працює в молодечих організаціях. Найголовніше, що скрізь панує український дух. І це нас найбільше радувало. Ми тут, в Америці, дуже часто забуваємо про

Делегати та гості Конґресу на Богослуженні у церкві св. Йосафата.

Я. Кульчицький та Л. Чорна виступають на Конґресі.

Учні української школи в Ліґасоні радо зфотографувалися з гостями зі З'єднаних Стейтів.

це. Вони мають ті самі проблеми, що й ми, але вони більше дбають про збереження своєї ідентичности. А це вже третє, четверте, а то й п'яте покоління, народжене за межами України. Нам треба б брати приклад з них...

— Молоді українці Бразилії дуже милі, щирі, — додав Ярополк Кульчицький. Він розповів, що молодь прагне нав'язати якнайтісніші відносини зі своїми ровесниками у З'єднаних Стейтах, в Канаді. — Вони хочуть, щоб ми частіше приїжджали до них, хочуть обмінюватися думками, як краще зберегти все те, що ми успадкували від наших предків.

„Тисячоліття Християнства в Україні та зобов'язання молоді з нагоди ювілею", — таким було гасло XV Конґресу. Головними доповідачами були о. Тарсикій Залуцький, Дионісій Опушкевич, Віра Лозова та інші. В дискусіях були обговорені питання про те, як зберегти на майбутнє християнську віру і в ній зростати, як зберегти моральні цінности, передані нашими предками, а також українські звичаї, традиції, культуру, збільшити серед молоді зацікавлення та любов до рідної мови, історії тощо.

Гості редакції розповіли, що українських студентів Бразилії цікавить рідна історія, література, культура. Особливо зацікавлені вони в досконалому оволодінні рідною мовою. На жаль, на перешкоді стоїть брак необхідних підручників, літератури, взагалі, книг, бо у бібліотеках дуже малий вибір книг українською мовою. І тут ми могли б їм прийти на допомогу. У багатьох з нас, а також в деяких українських установах, є маса книг, які десятиліттями „зберігаються", а фактично нищаться у вогких приміщеннях — гаражах, пивницях, на горищах. Не секрет, що багато з нас відвичилися читати рідною мовою, а з книжок цінимо лише одну — чекову книжку. Тож передаймо це багатство тим, які вміють шанувати книгу, писану рідною мовою, які вбачають в ній джерело знань. Особливо їм потрібні твори наших клясиків, дисидентів, праці з історії, мистецтва України. Все це багатство, створене нашими славними попередниками, вони, наче губка, втягнуть в себе, а потім передадуть своїм нащадкам. Слати книги можна на адресу ЦЕСУСу: World Conference of Ukrainian Students, P.O.Box 1284, Cooper Station, New York, N. Y. 10276.

Ліда і Ярополк з захопленням розповіли, як молодь Бразилії горнеться до мови батьків. Дуже часто учні старших кляс, особливо з міст, самі починають розуміти, яким неоціненним багатством є рідна мова і починають вивчати її, маючи 15-16 років. Вони розповіли, наприклад, про Павла Михальчишина, який народився у Куритибі у 1960 році, рано втратив батьків і не мав змоги оволодіти рідною мовою. Закінчивши відділ португальської та бразильської літератури університету він поступив на студії української мови. Павло є секретарем Асоціяції Українсько-Бразилійської Молоді, виступає у фолкльорному ансамблі „Полтава". П. Михальчишин — четверта ґенерація українців, народжених у Бразилії. І таких прикладів можна навести багато. Для нас вони повинні бути повчальними.

Виступаючи на Конґресі, Л. Чорна запропонувала, щоб молоді українці з Бразилії приїжджали до нас, розповідали про свої проблеми, про своє життя, передавали свій досвід служіння рідному народові і переймали все те, що є кращим, у нашої молоді. Таке розширення контактів буде корисним для української молоді обох країн. Свій проєкт вона передала президії Конґресу. Крім того наші делегати встановили контакти з різними фолкльорними групами. На їх думку, було б дуже добре, якби молодь ЗСА, Канади нав'язала листування з молодими бразилійцями українського походження. Деякі адреси є у ЦЕСУСі.

Ліда і Ярополк побували в Ліґасоні — одному з найбільших сіл („колоній"), що розташоване 80 км від Прудентополісу, відвідали місцеву українську школу. І хоч у цей час були вакації, діти радо ходять до рідної школи, вивчають українську мову, релігію, співи.

Коли слухаєш цікаві розповіді Л. Чорної і Я. Кульчицького, мимоволі пригадується 1986 рік, коли великий ентузіяст кобзарського мистецтва Микола Чорний з Ню Йорку вперше поїхав до Аргентини і Бразилії і, побачивши велике захоплення молоді цим народним музичним інструментом, заснував чотири кобзарські станиці, а згодом доклав багато старань, щоб забезпечити їх інструментами. Бандура, яка має здатність запалити серця молоді любов'ю до рідного, збудила в них національну гордість, покликала до служіння Батьківщині. Тому в Південній Америці надають такого великого значення поширенню гри на бандурі. Бандури, привезені М. Чорним, стали містком, а нині і мостом, який з'єднав молодь обох континентів. Нині цей міст розширюється. Найкращим доказом цього є участь у XV Конгресі делегатів зі ЗСА та приїзд до Канади і Америки ансамблю „Барвінок". Крім прегарних танців, „Барвінок" привіз зі собою „подих свіжого вітру", як образно висловився головний предсідник Українського Народного Союзу д-р Іван Флис, дякуючи у неділю, 20-го березня, членам ансамблю за їх чудовий виступ у Ню Йорку.

У гимні української молоді Бразилії є дуже гарні слова: „Ми ростем, ми надія народу, Ми нащадки лицарських батьків...". Слова ці стали дороговказом, провідною зіркою, що вказує шлях новим поколінням молодих українців, народжених за межами їх історичної Батьківщини.

Голомозі...

(Закінчення зі стор. 2)

міжнародного спілкування, — пояснив кореспондент.

У розмову втрутився Косяненко:

— Я був у Кишеневі, там також всі вивіски російські! Я послав дітей до російської школи. Рідна мова — все це емоції. Мої діти іспити до вузу складатимуть російською і матимуть більше шансів вступити ніж ваші...

— Хто і з якої нагоди видав розпорядження змінити таблички?

— З метою... почав виправдуватись заступник голови.

— А чому ви, Дмитре Петровичу, ніби виправдуєтесь? — заговорив Коваль. — У нас республіканський держстандарт, що написи можна робити українською або російською мовою. Ми вибрали російську.

І патентовані хахли почали навперейми розповідати, що ці таблички виготовив їм Смілянський завод металовиробів за ціну 100,000 карбованців. Витрачати ще 100,000 на українські таблички — це було б розтринькування державних грошей, які треба економити. Нічого редакції робити з мухи слона.

Щоб виправдати антиукраїнські дії, Мазурець послався на те, що будучи у Львові, він на вулиці Горького бачив на кав'ярні вивіску „У самовара", де готують дуже смачні млинці з карпатськими грибами. І скажу вам, що вивіска „У самовара" аж ніяк не псує смаку млинців.

І пригадався мені Тамбовськ „Заезжий двор" з такою ж вивіскою „У самовара", де „деревенское крестьянство " дудлило водку впереміш з чаєм та виспівували:

І чай пілі, самоварнічілі;
Всю посуду перебілі —
Куховарнічілі...

Але ж Львів не Тамбов. Хто ж узаконив самоварну вивіску? Звісно — тамбовці.

І подумалось мені, що коли б я жив у Львові ійбогу вчинив би на самоварну вивіску атентат.

В Польщі...

(Закінчення зі стор. 1)

професійними хорами, хоча він постав та діє спонтанно із внутрішньої потреби плекати українську хорову музику. Це особливо гідне подиву, коли взяти до уваги, що ці молоді люди-хористи роблять це з великою посвятою власного часу і гроша, бо ж вони самі оплачують собі подорож на проби.

СПРОСТУВАННЯ

В статтіл Б. Цимбалістого „Церковна єдність і національна згода" („Свобода" з 23-го березня ц.р.) трапилися друкарські помилки: В другій колонці у 12-13-му рядках має бути: „...Церкви стали відчужені. В усьому світі ведуться розмови між представниками різних Церков, між католиками і англіканами, між грецькими православними і католиками". — Ред.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА,
16-го КВІТНЯ 1988 р.

Елізабет, Н. Дж. Звичайні загальні річні збори Т-ва Запорожська Січ 234 Відд., о год. 7 веч. в малій церковній залі св. Володимира при вул. Савт і Ґрір (на розі). На порядку: відкриття зборів з молитвою і вшануванням мовчанкою пам'ять померших членів, відчитання та затвердження протоколу з попередніх зборів, звіти членів Управи: голови, фінансового та рекордового секр., касира і К. Комісії, вибір керівних органів Т-ва на 1988 рік, різні внески та поради для добра Т-ва і УНС. Присутність членів конечно побажана. По зборах відбудеться перекуска. — М. Іванців, гол., Е. Мельничук, кас., М. Хитра, фін і рек. секр.